

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1851/2021
14.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Гордане Комненић, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији су пуномоћници Марко Станковић и Александар Ранђелковић, адвокати из ..., против туженог ЈКП за превоз путника „Аутотранспорт“ Панчево - у ликвидацији, кога заступају Бојан Бојанић ликвидациони управник и Саша Левнајић, адвокат из ..., ради исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и разлике накнаде трошкова за исхрану у току рада, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1186/21 од 23.03.2021. године, у седници одржаној 14.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1186/21 од 23.03.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Основног суда у Панчеву П1 229/19 од 21.01.2021. године и пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1186/21 од 23.03.2021. године, тако што се **ОДБИЈАЈУ** као неосновани тужбени захтеви тужилаца којима су тражили да се обавезе тужени да им за период од 01.06.2016. до 01.06.2019. године исплати разлику између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова за топли оброк и разлику између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и то: тужиоцу АА износ од укупно 139.486,03 динара, тужиоцу ББ износ од укупно 143.478,48 динара и тужиљи ВВ износ од укупно 138.553,14 динара, у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, као и захтев за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да солидарно туженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 110.912,55 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 229/19 од 21.01.2021. године, усвојени су тужбени захтеви тужилаца и обавезан тужени да им за период 01.06.2016. до 01.06.2019. године на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова

за исхрану у току рада и на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора исплати износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате ближе описане у изреци. Обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1186/21 од 23.03.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права позивајући се на члан 404. ЗПП.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији израженим у пресудама Врховног касационог суда на које је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је јавно комунално предузеће чији је оснивач Град Панчево. Тужиоцима, као својим запосленима тужени је у утуженом периоду обрачунавао и исплаћивао накнаду трошкова за исхрану у току рада месечно у износу од 2.700,00 динара бруто и накнаду трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора месечно 1.000,00 динара бруто коју је исплатио у складу са својим програмом пословања важећим за октобар 2014. године и Правилником о раду где су исплате по основу регреса и топлог obroка планиране у износу који је био пре доношења Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“ број 116/14, ступио на снагу 28.10.2014. године). Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије ("Службени гласник РС" број 27/15, ступио на снагу 26.03.2015. године) чланом 65. предвиђено је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, а да се висина трошкова накнаде за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно најмање у износу 250,00 динара. Чланом 66. предвиђено је да запослени има право на регрес за коришћење годишњег одмора са припадајућим порезима и доприносима најмање у висини 1/12 месечно од 75% просечно исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику за претходну годину. Посебним колективним уговором за јавна и јавна комунална предузећа града Панчева ("Службени гласник РС" број 59/2015, ступио на снагу 03.07.2015. године) чланом 84. предвиђено је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној Посебним колективним уговором, овим уговором, општим актом код послодавца и уговором о раду, а да се висина накнаде трошкова за исхрану у току рада са припадајућим

порезима и доприносима утврђује дневно најмање у износу 250,00 динара. Чланом 85. прописано је да запослени у складу са Посебним колективним уговором, овим уговором, општим актом код послодавца и уговором о раду има право на регрес за коришћење годишњег одмора, са припадајућим порезима и доприносима најмање у висини 1/12 месечно од 75% просечно исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику за претходну годину. Тужιοци су са туженим као послодавцем након ступања на снагу наведених посебних колективних уговора, закључили анексе уговора о раду односно уговоре о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности у којима је наведено да запослени имају право на накнаду трошкова у складу са законом, посебним колективним уговором Републике Србије, Посебним колективним уговором и општим актом.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужιοци основано потражују мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у складу са посебним колективним уговорима, да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, па је као основане усвојио постављене тужбене захтеве.

Становиште нижестепених судава није правилно.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица као корисника јавних средстава са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плате и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона, прописано је да се у овом закону платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђен у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица, запосленог код корисника јавних средстава утврђеног у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона, прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава, па се на њега, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, а што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о

привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате. Због тога и по схватању овог суда, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиоца одбијен.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

На основу члана 165. став 2. ЗПП туженом су досуђени трошкови парничног поступка и то на име састава жалбе у износу од 12.000,00 динара, таксе на жалбу у износу од 17.988,00 динара, састава ревизије у износу од 18.000,00 динара, таксе на ревизију у износу од 25.169,82 динара и таксе на ревизијску одлуку у износу од 37.754,73 динара, све одмерено према важећој АТ и ТТ. Трошкови првостепеног поступка туженом нису досуђени јер они нису до закључења главне расправе ни тражени нити опредељени (члан 163. став 3. ЗПП).

Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић